

Eötvös József Collegium: 2018. évi tudományos és szakmai beszámoló

Az ELTE Eötvös József Collegium 2018. évi tudományos és szakmai tevékenységét az alábbi fejezetekre bontva összegzem: I. OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG; II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (PÁLYÁZATOK); III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉS „UTÁNPÓTLÁS” RENDEZVÉNYEK; IV. SZÁMSZERŰSÍTHETŐ EREDMÉNYEK: NEMZETI FELSŐOKTATÁSI ÉS KIVÁLÓSÁGI ÖSZTÖNDÍJAK, KÖTETEK; V. KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, „NEMZETKÖZIESÍTÉS”.¹

I. OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG

Szervezeti és személyi háttér

Az ELTE Eötvös József Collegium feladata, hogy a tehetséggondozás szellemében az egyetemi oktatást kiegészítse és azt eredményesebbé tegye. Mindkét feladat színvonalas ellátásának záloga az önálló tudományos, oktatási és kutatási tevékenység, amely az EC szakmai műhelyeiben és oktatási-kutatási egységeiben összpontosul. A collegisták száma jelenleg: bentlakó [vidéki ELTE-hallgató]: 139 fő (ebből külföldön ösztöndíjjal: 7 fő; senior: 3 fő); bejáró [fővárosi ELTE-hallgató]: 139 fő (ebből ösztöndíjjal külföldön: 0 fő; senior: 17 fő). A Collegiumban a 17 szakmai műhely (Angol–Amerikai műhely, Aurélien Sauvageot francia műhely, Biológia-Kémia műhely, Bollók János klasszika-filológia műhely, Filozófia műhely, Germanisztika műhely, Informatikai műhely, Magyar műhely, Matematika-Fizika műhely, Mendöl Tibor földrajz, föld- és környezettudományi műhely, Olasz műhely, Orientalisztika műhely, Skandinavisztika műhely, Spanyol filológiai műhely, Szlavisztika műhely, Társadalomtudományi műhely, Történész műhely) valamint a Mednyánszky Dénes Könyvtár és Levéltár mellett két oktatási-kutatási egység: a Byzantium Központ és a Cathedra Magistrorum; két egyesület: Magyar Bizantinológiai Társaság és Történelemoktatók Szakmai Egyesülete; négy támogató egyesület: Német-, Francia- és Latintanárok tanári egyesületei és a Gellérthegyvédő Egyesület; valamint az Eötvös Collegiumért Alapítvány erősítette a szakkollégiumi munkát. Négy egység vezetője vagy tudományos munkatársa (összesen 4 fő főálláson) volt a Collegium szakmai feladatokat ellátó munkatársa. A többi szervezeti egység és műhely vezetője és óraadója 2018. második félévében többnyire szerény (többletfeladat, megbízási díj, hallgatói munkaszerződés) javadalmazással látta el feladatát.

EC-szakkollégiumi kurzusok

A természettudományi kurzusokat a karok (TTK és IK) néhány kivételtől eltekintve befogadták. Az intézetvezetői jóváhagyással a tanszékeken meghirdetett kurzusok „/EC” megjelölést kaptak. A humántudományokat képviselő (BTK és TáTK) – karoktól és tanszékektől be nem fogadott, a klasszikus értelemben vett kiegészítő – kurzusokat a BTK támogatásával a NEPTUN rendszerben a Collegium titkárság vezetője hirdette meg.

2017/2018. tavaszi félév: EC-ben meghirdetett kurzusok száma: 96; tanszékeken meghirdetett („/EC” megjelölésű) kurzusok száma: 14. Az EC-ben meghirdetett kurzusok (96) megoszlása: EC főállású oktatóval: 28; külső, megbízott előadó-oktatóval: 68. (Nyelvkurzusok száma: 48).

2018/2019. őszi félév: EC-ben meghirdetett kurzusok száma: 77; tanszékeken meghirdetett („/EC” megjelölésű) kurzusok száma: 9. Az EC-ben meghirdetett kurzusok (77) megoszlása: EC főállású oktatóval: 14; külső, megbízott előadó-oktatóval: 63. (Nyelvkurzusok száma: 23.)

Összesen 173 EC-ben meghirdetett szakkollégiumi kurzus (+ 23 tanszéki „/EC” kurzus).

---

¹ A 2009. július 1. – 2018. december 31. közötti eredmények részletes felsorolása és összesítése itt található: <http://honlap.eotvos.elte.hu/fooldal/eredmenyek/>

II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (KÜLSŐ, NEM EGYETEMI PÁLYÁZATOK)

A Collegium (és az Eötvös Collegiumért Alapítvány) – mint önálló kutatóhely – pályázatai a szakmai-tudományos tevékenység fontos, kiegészítő háttérét jelentik. 2018-ban is lezártunk, továbbvittünk, és megkezdtünk pályázatokat.

A 2018. évi 15 pályázat értéke (az évi esedékes résszel számolva) mintegy 31.5 millió Ft.

Lezárt pályázatok, támogatások: (1) A hazai és határon túli magyar nyelvű szakkollégiumok támogatása: NTP-SZKOLL-17-0025: 3 000 000 Ft. (2) Mészáros Tamás: Előmunkálatok Laonikos Chalkokondylés történeti művének kiadásához: OTKA K 11637: 3 660 000 Ft. (3) Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzatának 2018. évi kulturális pályázata az IH IV. kötet kiadására: 2 000 000 Ft. (4) A Magyar Francia Ifjúsági Alapítvány (MFIA) 2018. évi támogatása francia anyanyelvi lektor fogadására Franciaországból: 800 000 Ft. (5) Az Olasz Külügyminisztérium pályázata a collegiumi olasztanítás támogatására: 400 000 Ft. (6-7) Az Osztrák Kulturális Forum pályázatai – Quelle und Deutung és a bizantinológiai előadás- és szemináriumsorozatok: 500 000 Ft. (8–11) NKA VII. Term.tud. Tábor 600 000 Ft.; Richter Gedeon Nyrt. VII. Term.tud.Tábor 250 000 Ft.; NKA-NTP-TÁB-18-0028. VII. Term.tud.Tábor 1 057 000 Ft. *Folytatólagos pályázatok:* (12) Társadalmi kontextus a szövegkritika tükrében: Bizáncban innen és túl NKFIH NN 124539 (témavezető: Horváth László): 47 154 000 Ft. (13) Egedi-Kovács Emese Bolyai ösztöndíj: Az Ivron N°. 463-as jelzetű, kétnyelvű (ógörög–ófrancia) bizánci kódex kritikai kiadása 4 482 000 Ft. *Megkezdett pályázatok:* (14) Szakkollégista tudományos és közéleti műhelykiadványok, rendezvények, utánpótlásnevelés NTP-SZKOLL-18-0012: 3 000 000 Ft. (15) Tóthné Mihálykó Ágnes: Hogyan imádkozott a korai egyház? A legkorábbi keresztény imák papiruszon: NKFIH PD 128355: 15 807 000 Ft.

III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉS „UTÁNPÓTLÁS” RENDEZVÉNYEK

Összesen 35 jelentős rendezvény (előadás, műhelykonferencia, utánpótlás-tábor, nagy hallgatói és szakterületi konferencia, kiemelkedő jelentőségű nagy nemzetközi konferencia).

(1) Tehetség tábor VI. „Hannibal ante portas – Hannibal azelőtt portas volt” (Egyetemi utánpótlás toborzása az Eötvös Collegiumban): 2018. január 22-27. (2) „Repülő iskola” matematikai tehetséggondozás gimnazistáknak (február 4-től folyamatos) (3) Latintanári Szakmai Napok: 2018. február 16-17. (4) Kommunikáció a gyerekekkel és a tanulókkal: mi lenne, ha működne? Patrick Dorpmund: előadása: 2018. március 1. (5) Konferencia Clio műhelyében IV., a Történész műhely éves konferenciája: 2018. március 1-2. (6) IX. „Közel, s Távolság” orientalisztika konferencia: 2018. március 1-4. (7) Cathedra Magistrorum tudományos ülése: 2018. március 5. (8) Az Eötvös Collegium nemzeti összetartozást erősítő ünnepi és szakmai programsorozata – Horvátország: 2018. március 14-18. (9) „Az Egyetem megnyitja kapuit” – Collegiumi séta: a légópincétől a csillagvizsgálóig: 2018. április 5. (10) Byzanz und das Abendland / Byzance et l’Occident VI. / Studia Byzantino–Occidentalia. Nemzetközi konferencia: 2018. április 16-19. (11) Olasz műhelykonferencia: 2018. április 19. (12) Társadalom Tükrében – a Társadalomtudományi műhely konferenciája: 2018. április 27. (13) Emlékhelyek Napja – „A Bárány Eötvös Collegium Hivatástörténete” – tárlatvezetés: 2018. május 1. (14) Germanisztika műhely konferenciája és a kötetbemutatója: 2018. június 6–7. (15) VERITAS Történetkutató Intézet kötetbemutatói: 2018. június 12. (16) Sauvageot-nap. Magyar-Francia Ifjúsági Alapítvány évadzárója: 2018. június 16. (17) 23. ELTE Kárpát-medencei Magyar Nyári Egyetem. Humántudományi szekció. V. Kárpát-medencei

Szakkollégiumi Konferencia: 2018. július 11–13. (18) VII. Eötvös Természettudományos Tábor: 2018. július 23–29. (19) Eötvös Collegium – felvételi: 2018. augusztus 21–23. (20) Eötvös-nap, collegiumi tanévnyitó és éwertékelő, kötetbemutatók: 2018. szeptember 3. (21) MBT. Komáromi László előadása: 2018. szeptember 20. (22) Kutatók Éjszakája 2018. szeptember 28. (23) Szentpétervári hidak című kiállítás megnyitója: 2018. október 3. (24) Prost Heidelberg! A heidelbergi sörfőzdék és sörözők története című kiállítás megnyitója: 2018. október 19. (25) Ki viszi be az irodalmat? – konferencia a magyartanításról: 2018. október 19–20. (26) MBT. Hunyadi Zsolt előadása: 2018. október 25. (27) Bassola Zoltán emlékülés: 2018. november 23. (28) SZITU – Színháztudományi Konferencia: 2018. november 15–16. (29) MÁSZ Szakest – N. Pál József előadása: 2018. november 12. (30) Horváth Endre válogatott írásai – kötetbemutató: 2018. november 23. (31) Perspektívák. Irodalom, nyelv kultúra – a Magyar műhely konferenciája: 2018. november 16–17. (32) *De rerum natura – de Naturae rebus* – a Biológia-kémia műhely konferenciája: 2018. november 18. (33) Mezey László emlékkonferencia: 2018. december 5. (34) Nagy Zoltán emlékülés: 2018. december 12. (35) MBT. Takács Imre előadása: 2018. december 13.

IV. SZÁMSZERŰSÍTHETŐ EREDMÉNYEK: ÖSZTÖNDÍJAK, KIADVÁNYOK

A hallgatói eredmények értékeléséhez fontos szempont, hogy a Collegium döntő többségben érettségi után, valóban „kezdő” elsőéves hallgatókat vesz fel, nem a felsőévesek – a már tanulmányi / tudományos szempontból bizonyított hallgatók – közül toborozza tagjait.

Nemzeti felsőoktatási ösztöndíjasok: 2018/2019: 29 fő

Kiválósági ösztöndíjak: 2017/2018-ban: 19 fő. 2018/2019-ben 26 fő. Összesen 45 fő.

Kiadványok (összesen 25):

23 kötet: ebből az EC Byzantium [oktatási-kutatási] Központ sorozatában [Antiquitas – Byzantium – Renascentia, ISSN: 2064-2369 = ABR] 4 kötet monográfia és 3 tanulmánykötet [több mint 30 tanulmány]. 2 közéleti kiadvány: GóJaláb és ECCE collegiumi évkönyv. A kötetek megvalósítását jelentő szakkollégiumi (oktatói és hallgatói) kutatómunka a tehetséggondozás meghatározó eleme. A kiadványok a honlapról letölthetőek (<http://honlap.eotvos.elte.hu/kiadvanyok/> és <http://byzantium.eotvos.elte.hu/kiadvanyok/online/>), azokat sok esetben rangos külföldi könyvtárak kéri be.

– Philostratos: *A szofisták életrajzai*. Fordította: Szepessy Tibor. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5371-86-8. 198 p. – Erika Juhász (Hrsg.): *Byzanz und das Abendland V.*, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5371-91-2. 187 p. – Balázs Sára (Hrsg.): *Quelle und Deutung IV. Beiträge der Tagung Quelle und Deutung IV am 23. November 2016.* (EC-Beiträge zur Erforschung deutschsprachiger Handschriften des Mittelalters und der Frühen Neuzeit, Bd. I.IV.). Eötvös-József-Collegium, Budapest, 2018. HU ISSN: 2064-969X. ISBN: 978-615-5371-90-5. 243 p. – Emese Egedi-Kovács (éd.) : *Byzance et l'Occident IV. Permanence et migration.* Collège Eötvös József ELTE, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5371-63-9. 280 p. – Gellérfi Gergő: *Allúziós technika és műfaji hatások Iuvenalis szatíráiban.* ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5371-95-0. 276 p. – *Studia Hellenica II. Horváth Endre válogatott tanulmányai.* Szerkesztette: Horváth László – Nakos Konstantinos – Solti Dóra. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-07-8. 359 p. – Horváth László: *Az Öreg lovag.* ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-13-9. 264 p. – *A társadalom tükrében.* Szerkesztette: Bartha Diána Gabriella. Az Eötvös Collegium Társadalomtudományi Műhelye, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-03-0. 180 p. – *Agón. A Collegium*

Hungaricum SEC XII. országos konferenciáján elhangzott előadások. Szeged, 2018. május 24. Szerkesztette: Kovács István. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-04-7. 178 p. – *Amphidromia. A Collegium Hungaricum SEC XI. országos konferenciáján elhangzott előadások. Piliscsaba, 2016. október 28.* Szerkesztette: Tuhári Attila. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5371-96-7. 138 p. – *ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő VI. szám (2015/2016).* Szerkesztette: Horváth László – Kocsis Teréz. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISSN: 2064-0870. 562 p. – Géza Horváth – Balázs Sára (Hrsg.): *»Im Übersetzen leben«. Gedenkschrift mit Beiträgen der internationalen Gedenktagung zum 100. Geburtstag von Fritz Paepcke am 5.–8. Juni 2016 und Zeitdokumenten.* Eötvös-József-Collegium, Budapest, 2018. HU ISSN: 2560-2225. ISBN: 978-615-5371-88-2. 301 p. – *Ingenia Hungarica IV.* Főszerkesztő: Horváth László. Szerkesztette: Horváth Janka Júlia, Gula Miklós. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISSN: 2416-0911. 282 p. – *Juvenália: négy-öt.* Szerkesztette: Havasi Zsuzsanna – Kazsimér Soma Balázs. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-02-3. 148 p. – *Kicsinyítés és nagyítás. Tanulmányok a II. Szláv Filológiai és Kultúratudományi Konferencia előadásaiból.* Szerkesztette: Engelné Nagy Éva. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5371-89-9. 155 p. – *Opuscula historica II. Történeti tanulmányok a XVI. Eötvös Konferenciáról.* Szerkesztette: Kósa-Grimm András Kristóf – Veres Kristóf György. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-11-5. 223 p. – Coline Ferrarato: *Philosophie du logiciel. Dialogue entre Simondon et un objet technique numérique.* Collège Eötvös József ELTE, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-06-1. 210 p. – *Seksten/Sexton år. Tizenhat éves az Eötvös Collegium Skandinavisztika műhelye.* Szerkesztette: Annus Ildikó. ELTE EJC Skandinavisztika Műhely, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-00-9. 186 p. – *Találkozások.* Szerkesztette: Ballagó Júlia – Havasi Zsuzsanna. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5371-97-4. 218 p. – *Tematikus francia szókincsfejlesztés. 12 témakör gyakorlatokkal és megoldókulccsal.* Írta és szerkesztette: Galac Ádám – Mosa Diána. Illusztrálta: Horváth Janka Júlia. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-10-8. 319 p. – *Adsumus XVI. Tanulmányok a XVIII. Eötvös Konferencia előadásaiból.* Szerkesztette: Farkas Flóra – Juhász Daniella – Szűcs Bernadett. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5371-87-5. 514 p. – *Literatur.* Szerkesztette: Feld-Knapp Ilona. ELTE EJC, Budapest, 2018. 455 p. (nyomda folyamatban) – *Perge Gabriella: Rezeptive Mehrsprachigkeit* ELTE EJC, Budapest, 2018. 260 p. (nyomda folyamatban) – *SZITU kötet 2.* Szerkesztette: Doma Petra. ELTE EJC, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-12-2. 104 p. *GóJaláb.* Az Eötvös Collegium Választmányának elsőéves információs kiadványa. Szerkesztette: Barabás Gergő. ELTE EJC, Budapest, 2018. 43 p.

V. KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, „NEMZETKÖZIESÍTÉS”

A Collegium külföldi kapcsolatrendszerének két meghatározó területe van. A Kárpát-medencei (nem kizárólag magyar–magyar) tehetséggondozó és szakkollégiumi hálózat (1) és a nagy nemzetközi oktatási-kutatási együttműködések (2). Ezeket a területeket kívánjuk a jövőben, az *ELTE intézményfejlesztési terv* részeként, „nemzetköziesítési” tehetséggondozó célként is fejleszteni. Mindkét kiterjedt „nemzetközi” kapcsolatrendszerben jelentős fejlesztést biztosítana az önálló Eötvös collegiumi, kari szintű Erasmus-egység mintegy 15 hallgatói és oktatói hellyel.

(1) A Kárpát-medencei tehetséggondozó és szakkollégiumi hálózatot kilenc éve építjük (tanulmányutak, kiskonferenciák és keretegyezmények) és a mára már tizenhat hivatalosan együttműködő szervezettel (EMTE Kiss Elemér Szakkollégium, EMTE Bölöni Farkas Szakkollégium, BBTE Farkas Gyula Szakkollégium, VMFK [Újvidéki Egyetem], Apáczai Diákotthon [Újvidék], Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Kölcsey Ferenc

Szakkollégium [Beregszász], Ungvári Nemzeti Egyetem, Történelem Tanszék, TéKa doktorandusz egyesület [Szlovákia], Selye János Egyetem [Révkomárom], Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Maribori Egyetem Magyar Tanszék, Kolégium Antona Neuwirtha [Pozsonyivánka], Lendvai Gimnázium, a szlovéniai Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, Zágrábi Egyetem Hungarológiai Tanszék, J. J. Strossmayer Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Eszék) 2016-ban megrendezték a harmadik Kárpát-medencei szakkollégiumi konferenciát (Eötvös Collegium). A konferenciák anyagából könyvsorozat (*Ingenia Hungarica* ISSN: 2416-0911) indult. Fenti együttműködések is biztosítják, hogy az EC az ELTE Kárpát-medencei nyári egyetemének (hat egyetemi kar mellett hetedik ELTE egységként) állandó résztvevője, és a Humántudományi szekció eredményes megvalósítója. 2018-ban az ELTE Márton Áron Szakkollégiummal közösen szervezte meg immár másodszer az V. Kárpát-medencei szakkollégiumi konferenciát. 28 határon túli hallgató vett részt az EC és a MAsz közös programjában.

(2) A nagy nemzetközi oktatási-kutatási együttműködések elsősorban az EC Byzantium Központ és a kapcsolódó szakmai műhelyek valamint a Cathedra Magistrorum szervezik és bonyolítják le. (A Byzantium Központ honlapja: <http://byzantium.eotvos.elte.hu/>. A nyelvi háttér az EC (négy éve bevezetett majd 2018-ban ógörög nyelvvél bővített) ún. A.L.F.O.N.S.Ó. programja jelenti (http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/alfonso_nyelvi_program.pdf), amely a collegisták számára – a magyar felsőoktatásban kivételes lehetőségként – második és harmadik idegen nyelv kötelező tanulását írja elő. A nyelvvoktatásban a Byzantium Központ és a nyelvi műhelyek oktató-kutatói vesznek részt. Mindazonáltal az együttműködések és a rendezvények kiindulópontját az egyéni és csoportos kutatói eredmények (és pályázatok) jelentik. Hivatalos keretegyezmények: École Normale Supérieure, Paris (Erasmus szerződés is: 2014–2020 között); EHESS Paris (bizantinológiai képzés, MA diploma); Université Paris 3 – Sorbonne nouvelle CERAM Kutatócsoport; L'Université Rennes 2 CELLAM EA 3206 Kutatócsoport, Fribourgi Egyetem (Svájc, hallgatói csereszerződés is). Bolognai Egyetem és Collegio Superiore Bologna (Erasmus szerződés is: 2014–2020 között); Collegio Superiore de Pisa; Österreichische Akademie der Wissenschaften: Abteilung Schrift- und Buchwesen Institut für Mittelalterforschung. Ión Egyetem (Korfu) és Peloponnésosi Egyetem (Kalamata); Thesszaloniki Egyetem; Szerb Tudományos Akadémia, Bizantinológiai Intézet; Beloit College (USA Wisconsin); University College London (és Institute of Classical Studies).

A szemináriumsorozatokon, nemzetközi konferenciákon és a közös kutatómunkában részt vevő külföldi vendégelőadók száma 2018-ban 35 fő fölött volt. A külföldi intézmények lektorokat is delegálnak a Collegiumba (görög, olasz, francia, osztrák). A Collegium nemzetközi szakmai „beágyazottsága” közvetlen hatással van a tehetséggondozásban elért eredményekre. A collegisták a kultúrintézetek támogatásával (is) külföldi ösztöndíjakat nyernek el, a szemináriumokon és a konferenciákon bekapcsolódnak a nemzetközi kutatásokba.

A szakmai színvonal biztosítására a 2018. évi költségvetés és az RKK szakkollégiumi pályázat (szakvezetői és megbízási bérek, kurzusdíjak, szállás- és nyomdaköltség) megalapozott és az alaptevékenységnek megfelelő fedezetet biztosított.

Budapest, 2019. január 21.

Horváth László
igazgató